

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

BM-II.059.1.482.2025

Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację 12408 Pani Posłanki Wioletty Marii Kulpy, w sprawie zmiany przepisów dotyczących ponoszenia kosztów pobytu mieszkańców w domach pomocy społecznej oraz możliwości egzekwowania tych opłat, proszę przyjąć poniższe wyjaśnienia.

Na wstępie pragnę zapewnić, że wszystkie propozycje zmian ustawowych są w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej wnikliwie analizowane.

Zasady, według jakich ustala się wysokość opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej, określa art. 61 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2025 r. poz. 1412). Ustawodawca wskazał, że obowiązani do wnoszenia opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej są w kolejności: mieszkańiec domu, a w przypadku osób małoletnich - przedstawiciel ustawowy z dochodów dziecka, następnie małżonek, zstępnymi przed wstępnymi oraz gmina. Ustawa określa kolejność podmiotów wnoszących opłaty. Opłatę wnoszą:

- 1) mieszkaniec domu, nie więcej jednak niż 70% swojego dochodu, a w przypadku osób małoletnich przedstawiciel ustawowy z dochodów dziecka, nie więcej niż 70% tego dochodu;
- 2) małżonek, zstępnymi przed wstępnymi - zgodnie z umową zawartą w trybie art. 103 ust. 2:
 - a) w przypadku osoby samotnie gospodarującej, jeżeli dochód jest wyższy niż 300% kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej, jednak kwota dochodu pozostająca po wniesieniu opłaty nie może być niższa niż 300% tego kryterium,
 - b) przypadku osoby w rodzinie, jeżeli posiadany dochód na osobę jest wyższy niż 300% kryterium dochodowego na osobę w rodzinie, z tym że kwota dochodu pozostająca po wniesieniu opłaty nie może być niższa niż 300% kryterium dochodowego na osobę w rodzinie;
- 3) gmina, z której osoba została skierowana do domu pomocy społecznej - w wysokości różnicy między średnim kosztem utrzymania w domu pomocy społecznej a opłatami wnoszonymi przez osoby, o których mowa w pkt 1 i 2.

W przypadku odmowy przez osoby, o których mowa w ust. 1 pkt 2, zawarcia umowy o odpłatności, wysokość ich opłaty za pobyt mieszkańca domu w domu pomocy społecznej ustala w drodze decyzji organ gminy, z uwzględnieniem ograniczeń, o których mowa w ust. 2 pkt 2 i art. 103 ust. 2 (300 % dochodu, możliwości osoby zobowiązanej).

W przypadku odmowy zawarcia umowy oraz niewyrażenia zgody na przeprowadzenie rodzinnego wywiadu środowiskowego, wysokość opłaty za pobyt mieszkańca domu w domu pomocy społecznej ustala, w drodze decyzji, organ gminy, w wysokości różnicy między średnim kosztem utrzymania w domu pomocy społecznej a opłatą wnoszoną przez mieszkańca placówki i opłatami wnoszonymi przez inne osoby obowiązane, o których mowa

w ust. 1 pkt 2. Wysokość opłaty za pobyt mieszkańca w domu pomocy społecznej ustala się proporcjonalnie do liczby osób obowiązanych do jej wnoszenia.

W przypadku niewywiązywania się z obowiązku opłaty za pobyt mieszkańca w domu pomocy społecznej, ustalonego w decyzji lub umowie, opłaty te zastępczo wnosi gmina, z której osoba została skierowana do domu pomocy społecznej. Wydatki gminy podlegają ściągnięciu w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

Ustawa o pomocy społecznej zawiera również przypadki obligatoryjnego i fakultatywnego zwolnienia z odpłatności.

Na podstawie art. 61 ust. 2a ww. ustawy opłatę za pobyt w domu pomocy społecznej mogą wnosić osoby niewymienione w ust. 2. Jest to dobrowolne, bez możliwości wydania decyzji o odpłatności przez gminę.

W Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej prowadzone są przy udziale Zespołu do spraw reformy systemu pomocy społecznej prace nad przygotowaniem zmiany przepisów ustawy o pomocy społecznej. Skład zespołu, powołanego jako organ opiniodawczo-doradczy Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, tworzą eksperci, praktycy i osoby ze świata nauki, którzy dokonują gruntownego przeglądu funkcjonujących w ramach systemu pomocy społecznej rozwiązań prawnych i organizacyjnych, by poprzez wyznaczenie obszarów i kierunków zmian wypracować propozycje system ten reformujące.

W efekcie prac zespołu przygotowano Wniosek o wpis do Wykazu prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów projektu ustawy o zmianie ustawy o pomocy społecznej oraz niektórych innych ustaw. W dniu 30 września 2025 r. Wniosek uzyskał wpis do wykazu pod numerem UD315. Na kolejnym etapie procesu legislacyjnego projekt ustawy będzie przedmiotem konsultacji publicznych i uzgodnień międzyresortowych.

Projektowane przepisy obejmują zmiany w zakresie odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej, w tym wprowadzenie zasady, zgodnie z którą odpłatność za dps ponosiłaby osoba obdarowana nieruchomością albo nabywca nieruchomości na podstawie umowy dożywocia lub ewentualnie innych umów, na mocy których nabycie własności nieruchomości następuje w zamian za opiekę.

Z uwagi na etap prac nad projektem nie jest obecnie możliwe przedstawienie szczegółowych rozwiązań, które zostaną ostatecznie przyjęte.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Katarzyna Nowakowska

Podsekretarz Stanu

/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/